

Cal Filaborres

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	Carretera de Súria a Viver i Serrateix (B-423), al km. 9,1 (a l'alçada de Castelladral) camí en direcció sud-est 1 km.
Alçada:	609

Coordenades:

Latitud:	41.89216
Longitud:	1.78535
UTM Est (X):	399235
UTM Nord (Y):	4638516

Classificació

Número de fitxa	08141 - 330
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 64.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. Ambiental. Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 78.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08140A009000380000IT

Descripció

Casa de pagès de dimensions mitjanes, emplaçada en un estrep al sud-est de la Serra de Castelladral, junt a l'antic camí ral que anava cap a Serrateix. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) i té una pallissa semi-derruïda uns metres a ponent.

Originàriament la casa era més petita i posteriorment s'eixamplà cap al sud. La façana principal s'orienta vers llevant. La part antiga s'estructurava en base a dos eixos verticals, amb un portal de llinda plana de fusta i la resta d'obertures emmarcades amb pedra carejada. Més endavant s'hi afegí un tercer eix amb dues finestres a l'esquerra. Els murs són de paredat comú, actualment a pedra vista. En la resta de façanes hi trobem obertures més petites i, a la part posterior, una porta construïda el 1883 que dona accés directament a la primera planta. A l'angle nord-oest, té un petit cos adossat.

Observacions:

Inscripció a la llinda de fusta del portal: 1883

Inscripció a la llinda de la porta posterior: 1883.

Història

Aquesta casa forma part d'un nucli a l'entorn proper de Castelladral que consta actualment d'uns set habitatges dispersos. En general es tracta de petits masos o cases de pagès, però els seus orígens són força distants en el temps. Tres són d'origen més o menys antic: Comaposada és un mas documentat a l'època medieval, cal Mestre Mallol està documentat al segle XVI i Corretjoles està documentat al segle XVII. Tres són cases construïdes molt probablement ja al segle XIX: cal Filaborres té una llinda de 1837, cal Bartomeu té una llinda de 1859 i el Forn té una inscripció de 1864. De l'Hostal no en coneixem cap dada.

Pel que fa en concret a cal Filaborres, no en coneixem notícies documentals antigues, però per la seva tipologia constructiva podria ser originària del segle XIX; probablement de l'any 1837, tal com indica la inscripció del portal, tot i que no descartem que pugui tenir un origen anterior. El 1883 s'hi va obrir la porta posterior, i l'ampliació del costat sud sembla força moderna.

En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com "Cal Filabórras". Hi consta que és una "masia (casa de labor)", que estava situada a 1 km del nucli de l'Ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat constantment de dos pisos.

Des de 1921 i fins el 1973 hi va viure Isidre Soler, àlies Filaborres, home afeccionat a la història que va deixar alguns textos d'interès per conèixer els costums i la vida tradicional de la zona de Castelladral. Isidre Soler va néixer a Palà el 15 de maig de 1918. La seva família es traslladà quan ell tenia dos anys a la casa de l'Hostal, al peu de la carretera de Castelladral, i quan en tenia tres s'instal·laren a la casa de Filaborres, on va viure 52 anys. El 1973 es traslladà a Navàs, on va treballar a la fàbrica Forcada. Isidre Soler fou pagès i treballà també com a pastor, carboner, pelador de pins, peó de camins, teixidor i sereno. Un cop jubilat, va participar en les activitats dels veïns i amics de Castelladral. Gràcies a la seva bona memòria, va dibuixar cases antigues, va escriure llegendes i va narrar fets socials i autobiogràfics, que van quedar escrits en 22

llibretes. Va morir l'any 2008 i posteriorment Maria Estruch i Jaume Obradors han anat transcrivint part dels seus textos i els han publicat al blog d'internet anomenat "Isidre Soler, el Filaborres: resistent a la terra aspra".

Bibliografia

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 64.EA

OBRADORS, Jaume (1991). "Trajecte de les cases de Castelladral, habitades el 1904 i utilització correcta dels seus noms." *El Morralet*, núm. 1, Navàs, p. 18.

OBRADORS, Jaume i altres (2018). "Auca d'Isidre Soler, un resistent a la terra aspra. Trets biogràfics d'Isidre Soler", *Isidre Soler, el Filaborres: resistent a la terra aspra* (blog d'internet).

PIÑERO, J. (1995). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa RU. 15.

Enllaços d'interès:

[Auca d'Isidre Soler, un resistent a la terra aspra. Trets biogràfics d'Isidre S...](#)

